

[Anna-Marie Hansen]

udvikling indeholder etiske dilemmaer i forhold til barnets ret og retten til et barn. Uden en forudgående debat om de etiske og politiske konsekvenser er der med indførelsen af reagensglasbehandlingen lukket op for den såkaldte glidebaneeffekt, hvor den ene mulighed fører den anden med sig.

Oprindeligt handlede det jo blot om to mennesker, der skulle have lidt teknisk bistand til at få deres æg- og sædcelle til at forenes, men gradvis er vi nået derhen, hvor behandlingstilbudene udvikler sig teknisk og udbud og efterspørgsel rummer klare etiske problemer. Samtidig betragtes det som alles ret at få et barn, uanset hvor æg- og sædcelle kommer fra. De voksnes krav om lige ret til behandling har fortrængt barnets rettigheder.

Socialdemokratiet mener, at barnet i alle disse sammenhænge bør have første ret. Ingen har fantasi til at forestille sig, hvilke konsekvenser denne udvikling får. Tendenser til at stille stigende krav til barnets »kvalitet«, dets gener, intelligens og køn er ikke noget, der ligger langt ude i fremtiden; det er en udvikling, vi allerede kan se. På den baggrund finder Socialdemokratiet, at præciseringerne omkring sædbanker i Sundhedsstyrelsens vejledning er væsentlige.

Genforskningen udvikler sig med eksplosionsagtig hastighed i disse år. Allerede i dag er det almindeligt at undersøge fostre for genetiske lidelser ved hjælp af DNA-analyser. Genetiske fosterundersøgelser stiller os allerede nu over for en række svære valg, og de vil blive endnu sværere i forbindelse med kortlægningen af den menneskelige arvmasse. Set i dette perspektiv finder Socialdemokratiet, at der er al mulig grund til en fortsat restriktiv regulering, hvor politikerne sætter grænser for anvendelse af teknologien.

En politisk vurdering og bedømmelse af de nye behandlingsmuligheders etiske, retlige, sundhedsmæssige og sociale perspektiver er selvsagt vanskelig; det forudsætter regulering på en række områder. I Folketinget er man enig om, at regulering er nødvendig; spørgsmålet om, hvordan og hvor meget der skal reguleres, er derimod straks sværere. Og ikke alene partierne imellem, men også inden for de enkelte partier findes forskellige holdninger til, hvorledes disse etisk meget følsomme områder bedst kan reguleres.

Kort sagt: Der findes ingen endegyldige svar på, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert, når det handler om etiske spørgsmål. Heri ligger udfordringen, når vi som politikere skal forhandle os frem til etiske regler, der er acceptable alment i befolkningen og hos de barnløse, der direkte berøres deraf.

De beslutninger, vi træffer, vil på længere sigt få konsekvenser for vores menneskesyn og samfundssyn; etik er jo ikke en statisk størrelse. Det handler om grænser mellem liv og død, om kimen til liv og om beskyttelsen heraf. Grundlæggende handler det om, hvilken værdi vi i det hele taget tillægger fosteret. Et eksempel herpå er de aborterede pigefostre i in vitro-behandlingen, som ministeren henviste til; således handler det ikke længere kun om forholdene for de kommende generationer, men nu handler det også om den nedfrosne generations livsvilkår.

Derfor må vi tage konsekvensen af den teknologiske udvikling. Vi må beslutte, hvad vi vil tillade, og hvad vi vil forbyde, ud fra den aktuelle viden, som vi har i dag. Samtidig skal vi løbende følge udviklingen og i langt højere grad lade etikken sætte grænserne. På den baggrund ser Socialdemokratiet også Etisk Råd og det videnskabsetiske komitéssystem som væsentlige styringsinstrumenter til at fastholde etisk forsvarlige reguleringer.

Regeringsgrundlaget lægger op til en fastsættelse af etiske rammer for anvendelse af teknologien i sundhedsvæsenet. Det anser Socialdemokratiet som et klart signal om, at vi skal prioritere etikken højere i forhold til teknikken.

Socialdemokratiet finder det væsentligt, at det er lykkedes for Det Etiske Råd at få skabt en folkelig debat. Vi mener, at debatten bør foregå på befolkningens præmisser og ikke på videnskabens.

Med loven om det videnskabsetiske komité-system har vi sikret rammerne for en videnskabsetisk bedømmelse af biomedicinske forskningsprojekter, ligesom der nu er lovbestemte regler for, hvad der er tilladt og ikke tilladt på en række områder.

Regeringens initiativer i november 1993 til regulering af forplantningsteknologien tilkendegiver klart, at kunstig befrugtning som behandlingsform rejser en række etiske spørgsmål, spørgsmål, som har nødvendiggjort Sund-